

попитом на світовому ринку; вдосконалити логістичну інфраструктуру, збільшити виробництво зернових високої якості; надавати державну підтримку агровиробникам; проводити ефективну грошово-кредитну політику; покращити умови кредитування аграрного бізнесу; забезпечити сприятливе податкове та митне регулювання.

Список використаних джерел

1. Митна статистика. Державна фіскальна служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/ms/f3>
2. Офіційний сайт міністерства аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/>
3. Рейтинг українських компаній-експортерів зернових у 2016/17 МР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://propozitsiya.com/ua/rejting-ukrayinskyh-kompaniy-eksporteriv-zernovyh-u-201617-mr>
4. Чорний В.М. Торговельна позиція українських підприємств на світовому ринку зерна [Електронний ресурс] / В.М.Чорний // Ефективна економіка. – 2017. – № 2. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5450>.
5. Гусак В. Україна на світовому ринку зерна: стан та перспективи / В.Гусак // Напрями стійкого зростання у світовій економіці: зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. студ. та молодих вчених [м. Тернопіль, 20-21 квіт. 2017 р.] / редкол.: С.В.Гродський, І.Я.Зварич, О.С.Карась [та ін.]; відп. за вип. В.Є.Куриляк. – Тернопіль: ТНЕУ, 2017. – С. 144-146.
6. Голота А.С. Проблеми та перспективи розвитку національного ринку зерна / А.С.Голота // Інноваційна економіка. – 2013. – № 3. – С. 232-235.

Левківський В.В., аспірант

Науковий керівник – Кирилюк Ю.В., к.е.н., доцент

Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

ЗОНА ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ МІЖ УКРАЇНОЮ І КИТАЄМ: МОЖЛИВОСТІ ТА НАСЛІДКИ

Однією з найбільш значимих тенденцій розвитку міжнародних економічних відносин протягом двох останніх десятиліть є зростання кількості регіональних угод про створення зон вільної торгівлі (ЗВТ). Проблема регіональної інтеграції актуальна і для України. Втративши ринки збуту в Російській Федерації та стикаючись з обмеженнями щодо просування українських товарів на європейські ринки, наразі стає вкрай важливим розвиток торговельних відносин з іншими торговельними партнерами. Так, останнім часом Україна уклала угоди про ЗВТ з Канадою та Ізраїлем, а також ведуться переговори з Туреччиною.

У 2016 році посол КНР в Україні висловив пропозицію щодо створення ЗВТ між Україною і Китаєм. Сьогодні Китай є лідером в проведенні активної політики економічної інтеграції не лише в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, а й в інших регіонах світу. Тому ініціатива КНР зі створення українсько-китайської зони вільної торгівлі є складовою в політиці просування китайських товарів на зовнішні ринки, посилення економічного співробітництва з іншими країнами. Україна в цьому контексті розглядається як частина загальноєвропейського ринку, особливо маючи угоду про асоціацію з Європейським Союзом. Для Китаю ЗВТ з Україною є гарним майданчиком для просування китайської продукції на європейський ринок.

Китай є достатньо перспективним партнером України для створення ЗВТ. КНР має значний потенціал зростання внутрішнього ринку, порівняно високі темпи економічного розвитку впродовж останніх років. Частка Китаю на світовому ринку становить 10,4% [1, с.140]. Це країна з великим товарним експортом та імпортом. Тому пропозиція щодо створення українсько-китайської ЗВТ вітається українською стороною. Україна розглядає ЗВТ з Китаєм як механізм із розширення ринку, активізації експорту, стабілізації платіжного балансу. Теоретично зона вільної торгівлі передбачає скасування мит і кількісних обмежень на всі товари у взаємній торгівлі, а також інші преференції. Прийняття цих внутрішньорегіональних правил сприятиме підвищенню ефективності національних економік двох країн.

Даючи оцінку торговельно-економічному співробітництву двох країн, варто зазначити, що наразі Китай входить у десятку країн – найбільших торговельних партнерів України. Частка Китаю у загальному обсязі експорту та імпорту протягом останніх років має тенденцію до зростання. Якщо у 2002 році його частка становила 3% у загальному обсязі експорту і 6% у загальному обсязі імпорту, то у 2017 р. ці показники збільшились до 4,7% і 11,4% відповідно [2]. Причому імпорт товарів із Китаю в Україну випереджає експорт українських товарів до Китаю. Наразі існує глибокий дисбаланс у торговельних відносинах між двома країнами. Так, за результатами 2017 р. Україна експортувала до Китаю товарів на суму 2,04 млрд дол США, в той час як імпорт склав 5,65 млрд дол США [2]. Тобто вже зараз торговельний дефіцит між Україною та Китаєм сягає 3,61 млрд дол США. Структура експорту-імпорту також не на користь України. Український експорт характеризується переважно сільськогосподарською продукцією та мінеральними продуктами. Частка Китаю в експорті цих продуктів з України досягла в 2017 р. 5,7% та 18,6% відповідно. Разом з тим, зменшується в експорті частка продукції машинобудування, яка у 2017 р. становила 4,1% [2]. Варто зазначити, що саме сировинний характер експорту обумовлює привабливість України для Китаю.

Китайський експорт до України має структуру товарів з високою та середньою доданою вартістю. Це, як правило, машини, електричне обладнання та продукти хімічної промисловості. Частка Китаю у експорті цих товарів до України у 2017 р. становила 15,8% [2]. Такий стан є свідченням високої імпортозалежності від Китаю у задоволенні потреб у таких групах товарів. Варто також зазначити, що існує така залежність і від продукції легкої промисловості. Отже, торговельні відносини України і Китаю характеризуються асиметрією інтенсивності двосторонніх зовнішньоторговельних потоків. Тому, розглядаючи можливість утворення ЗВТ України з Китаєм, варто зосередити увагу на стратегії щодо розширення експорту готової продукції не тільки машинобудування, а й сільськогосподарської. Цілком зрозуміло, щоб збільшити обсяги позитивних ефектів для економіки України при створенні ЗВТ з Китаєм, необхідно суттєво розширити доступ українських товарів на китайський ринок.

Досвід дії Угоди про асоціацію України з ЄС показує, що експорт українських товарів на ринки європейських країн стикається з низкою проблем, зокрема на поточному етапі ЗВТ з ЄС у кількісному виразі приносить Україні мало користі. Щоб уникнути негативних наслідків при створенні ЗВТ з КНР, Україна має визначити ряд запобіжників. Можна передбачити, що Китай буде мати більше можливостей скористатися укладанням угоди про ЗВТ ніж Україна.

Для України, з урахуванням різниці у виробничих потужностях та суттєвих відмінностей у митному захисті, розширення внутрішнього ринку для готової продукції КНР повинно відбуватися поступово. На сьогодні українська економіка менш конкурентоспроможна ніж китайська. Китай готовий запропонувати українському ринку широкий асортимент товарів. Крім того, економіка України має порівняно низький рівень захисту від дешевого імпорту. Мито на ввезений товар складає 5-7% від його вартості. Тому при підписанні Угоди про ЗВТ з Китаєм український ринок буде переповнений китайськими товарами, що негативно вплине на національного виробника та перспективи його розвитку. У цьому контексті важливим може бути створення спільних підприємств з виробництва готової продукції, розміщення їх на території України та експорт створеної продукції не тільки до Китаю, а й до країн Євросоюзу. Тобто перед Україною постає важливе завдання – сформувати чітку спільну позицію щодо практичних засад створення ЗВТ з урахуванням національних інтересів країни на основі оцінки переваг та потенційних загроз як для українських споживачів, так і для галузей національної економіки.

Список використаних джерел

1. Радзівська С. Глобальні доміанти розвитку Китаю / С.Радзівська, І.Ус, Д.Покришка // Міжнародна економічна політика. – 2017. – 1(26). – С.137-168.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Лисенко Н.В., аспірант
Науковий керівник – Лисенко І.В., к.е.н., доцент
Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

КЛАСТЕРИЗАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ДЕРЖАВИ В КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ

Кластеризація є однією з головних тенденцій розвитку сучасної економіки, яка зумовлена її глобалізацією, інформатизацією та інноваційним розвитком [1]. Кластери є основним фактором підвищення конкурентоспроможності національної та регіональної економіки за рахунок інтеграції сполучених галузей і взаємозалежних соціальних інститутів.

Світова практика застосування кластерних структур доводить, що кластеризація це:

– поєднання кооперації та конкуренції між його учасниками, яке дозволяє їм отримувати синергетичний ефект, що підвищує конкурентоспроможність об'єднання в порівнянні з окремими підприємствами;

– процеси кластеризації базуються на взаємодії між трьома групами учасників кластеру: органи державної влади та місцевого самоврядування, підприємства та науково-освітні установи.

Дана взаємодія дозволяє підвищити інноваційність виробництва та удосконалити їх роботу [2].

Енергетичний комплекс має досить високий рівень кластеризації, тому створення інноваційно-інтегрованих структур – екоенергетичних кластерів, може стати одним із шляхів забезпечення екологічної безпеки України, адже вони досить успішно працюють у країнах із розвинутою економікою.

Слід зазначити, що у країнах ЄС реалізується багато проектів, які спрямовані на розвиток кластерної політики.

В Україні питання формування екоенергетичних кластерів потребує ґрунтовного вивчення. Існує ряд наукових публікацій, що присвячені окремим аспектам розвитку екоенергетичних кластерів в Україні. Аналіз наукових праць [3; 5; 6; 7; 8; 10; 11] з цієї проблеми дозволив виявити недостатньо дослідженим